

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Mgr. Darinou Michorovou v právní věci

žalobkyně: **Ing. L. S.**, narozené dne X,
bytem X,

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**,
sídlem Křížová 1292/25, 150 00 Praha 5,

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 4. 6. 2025, č. j. RN-X X X-341-MKU,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobkyně se žalobou podanou k Městskému soudu v Praze domáhala zrušení v záhlaví specifikovaného rozhodnutí žalované (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaná zamítla její námitky a potvrdila své rozhodnutí v prvním stupni ze dne 6. 5. 2025, čj. R-6.5.2025 – 425/x x x (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), kterým byl žalobkyni podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona o důchodovém pojištění od 17. 8. 2025 odňat vdovský důchod.

II. Obsah žaloby

2. Žalobkyně nejdříve krátce shrnula dosavadní průběh správního řízení. Nesouhlasila se závěrem žalované, že opětovným zahájením vysokoškolského studia syna žalobkyně došlo k vyčerpání čl. II bodu 7 zákona č. 306/2008 Sb., čímž vznikl nárok na nový vdovský důchod, na nějž se již toto přechodné ustanovení nevztahuje. Žalobkyně k tomu namítla, že v zákonné lhůtě u ní došlo ke splnění dvou podmínek pro obnovení nároku na vdovský důchod, a to jak péče o nezaopatřené dítě, tak rovněž dosažení věku 55 let. Žádost o obnovení podala kvůli započetí synova vysokoškolského studia dne X, uvedeného věku poté dosáhla dne X. Má za to, že rozsudek Nejvyššího správního soudu (NSS) ze dne 20. 9. 2017, čj. 10 Ads 313/2016-36, na nějž se žalovaná v napadeném rozhodnutí odvolávala, na věc nepřiléhá. Žalobkyně nežádala důchod opětovně přiznat, nýbrž se brání proti jeho odnětí.
3. Žalobkyně navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalované

4. Žalovaná ve své replice zrekapitulovala dosavadní průběh řízení a žalobní argumentaci. Odkázala na relevantní prameny právní úpravy, zejména na zákon o důchodovém pojištění, v rozhodných zněních, a zákon č. 306/2008 Sb. Žalobkyni byl vdovský důchod přiznán dne 3. 1. 2005, po uplynutí jednoho roku od úmrtí manžela jej pobírala z důvodu péče o nezaopatřené dítě. Tato dávka důchodového pojištění jí byla odňata v souvislosti s úspěšným ukončením studia jejího syna dne 14. 3. 2023, který tím přestal být nezaopatřeným dítětem ke konci června 2023. Další studium na vysoké škole započal až dne 18. 7. 2023, žalobkyně podala žádost o obnovu výplaty důchodu, a ten jí byl od 18. 7. 2023 přiznán. Podmínka nároku na vdovský důchod byla splněna pouze z důvodu péče o nezaopatřeného syna, který dovršil dne X 26 let věku a přestal být nezaopatřeným dítětem. Podmínka tak nadále splněna není, žádná další nebyla zároveň zjištěna. Důchod byl z tohoto důvodu odňat.
5. Podle přechodného ustanovení čl. II bodu 7 zákona č. 306/2008 Sb., by bylo možné postupovat, pokud by vznikl nárok na vdovský důchod před 1. 1. 2010. Poté by zůstal tento nárok zachován i po 31. 12. 2009, dosáhla-li vdova před 1. 1. 2010 věku 55 let nebo důchodového věku, je-li tento věk nižší. Uvedené pravidlo se tedy vztahuje pouze na vdovské důchody, které byly přiznány před 1. 1. 2010, což znamená, že posledně vzniklý nárok na vdovský důchod by musel vzniknout před uvedeným datem. Tato podmínka není splněna, pokud nárok na tuto dávku, která jí byla přiznána před 1. 1. 2010, zanikl a později (po 31. 12. 2009) vznikl znovu, a až posléze vdova dosáhla věku 55 let. V takovém případě není rozhodující původní věková hranice.
6. Pro aplikaci přechodného ustanovení má zásadní vliv přerušení studia syna žalobkyně v době od 14. 3. 2023 do 18. 7. 2023. Nárok vznikl znovu, nejde o obnovení jeho výplaty, a nešlo tedy již o důchod přiznaný před 1. 1. 2010. Žalobkyni tak nepokračuje nárok na vdovský důchod podle právní úpravy účinné do 31. 12. 2009, stejně tak žalobkyně nesplňuje ani aktuální podmínky § 50 zákona o důchodovém pojištění. V jejím případě je potřebný věk pro opětovný vznik nároku na vdovský důchod vyšší.
7. Žalovaná navrhl, aby soud žalobu zamítl jako nedůvodnou.

IV. Obsah správního spisu

8. Ze správního spisu zjistil zdejší soud tyto pro řízení podstatné skutečnosti.
9. Žalobkyně požádala o vdovský a sirotčí důchod pro sebe a svého syna dne 9. 2. 2005, a byl jí též žalovanou přiznán.
10. Dne 22. 3. 2023 byl žalované doručen dokument označený jako „doložení potvrzení o ukončení studia“, v němž žalobkyně oznámila, že její syn ukončil vysokoškolské studium, a zároveň nevykonával výdělečnou činnost zakládající účast na nemocenském pojištění či nepobíral podporu v nezaměstnanosti. Zmínila rovněž, že syn bude v případě, že bude přijat, pokračovat ve studiu v magisterském stupni. K tomu doložila potvrzení ze dne 15. 3. 2023, vydané studijním oddělením Fakulty architektury Českého vysokého učení technického (ČVUT), z něž plyne, že syn žalobkyně ukončil studium dne 14. 3. 2023 úspěšným složením státní závěrečné zkoušky, nicméně by měl být přijat k navazujícímu magisterskému studiu v červnu 2023. K této věci ještě žalobkyně doložila čestné prohlášení syna ze dne 31. 5. 2023, doručené žalované dne 5. 6. 2023, v němž syn prohlašuje, že nebyl v měsících březnu a dubnu 2023 pracovně aktivní ani nepobíral podporu v nezaměstnanosti.
11. Žalovaná vydala dne 3. 5. 2023 rozhodnutí, jímž žalobkyni a jejímu synovi od 14. 6. 2023 odňala vdovský, resp. sirotčí důchod, jelikož syn ukončil přípravu na budoucí povolání a nebyl tak nadále považován za nezaopatřené dítě ve smyslu § 20 odst. 4 a 5 zákona o důchodovém pojištění.
12. Dne 18. 7. 2023 byl syn žalobkyně zapsán ke studiu na ČVUT v magisterském studijním programu. K témuž datu žalovaná přiznala rozhodnutím ze dne 5. 1. 2024 jí a jejímu synovi vdovský, resp. sirotčí důchod, jelikož započítáním studia se její syn stal opět nezaopatřeným dítětem, a žalobkyně osobou o ně pečující ve smyslu § 49 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění.
13. Žalobkyni byl posléze vdovský důchod odňat od Y. Y. 202Y rozhodnutím žalované v prvním stupni ze dne 6. 5. 2025, čj. R-6.5.2025 – 425/x x x, jelikož její syn měl dne X dovršit 26 let věku, čímž by přestal být ve smyslu § 20 odst. 4 a 5 zákona o důchodovém pojištění nezaopatřeným dítětem. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně námitky, došlé žalované dne 21. 5. 2025, kdy uvedla, že dne X dovršila věku 55 let, a má tedy právo pobírat vdovský důchod trvale, bez ohledu na péči o nezaopatřené dítě. Dne 4. 6. 2025 vydala žalovaná v námitkovém řízení napadené rozhodnutí, jímž námitky žalované zamítla a prvostupňové rozhodnutí potvrdila.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

14. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán ve smyslu § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 2 s. ř. s.).
15. Soud ve věci rozhodl bez jednání ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobkyně vyjádřila s takovým postupem souhlas již ve své žalobě a žalovaná se k výzvě soudu nevyjádřila.
16. Žaloba **není důvodná**.
17. Při přezkumu napadeného rozhodnutí soud vycházel z následující právní úpravy.
18. Podle § 20 odst. 4 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) [z]a nezaopatřené dítě se pro účely tohoto zákona považuje dítě do

skončení povinné školní docházky, a poté, nejdéle však do 26. roku věku, jestliže se soustavně připravuje na budoucí povolání (§ 21 až 23).

19. Podle § 21 odst. 1 písm. a) zákona o důchodovém pojištění [z]a soustavnou přípravu dítěte na budoucí povolání se pro účely tohoto zákona považuje studium na středních a vysokých školách v České republice, s výjimkou dálkového, distančního, večerního a kombinovaného studia, je-li dítě v době takového studia výdělečně činné alespoň v rozsahu uvedeném v § 27 nebo pobírá-li podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci, a studia za trvání služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů nebo vojáků z povolání.
20. Podle § 23 odst. 2 písm. c) téhož zákona [z]a soustavnou přípravu dítěte na budoucí povolání se považuje také doba od ukončení studia na vysoké škole do dne, kdy se dítě stalo studentem téže nebo jiné vysoké školy, pokud studium na téže nebo jiné vysoké škole bezprostředně navazuje na ukončení studia na vysoké škole, nejdéle však doba tří kalendářních měsíců následujících po kalendářním měsíci, v němž dítě ukončilo studium na vysoké škole; to platí obdobně, jde-li o studium uvedené v § 21 odst. 3.
21. Podle § 50 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění [v]dovský důchod náleží po dobu jednoho roku od smrti manžela.
22. Podle § 50 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění [p]o uplynutí doby uvedené v odstavci 1 má vdova nárok na vdovský důchod, jestliže pečuje o nezaopatřené dítě.
23. Podle § 50 odst. 2 písm. e) zákona o důchodovém pojištění (ve znění účinném do 31. 12. 2009) [p]o uplynutí doby uvedené v odstavci 1 má vdova nárok na vdovský důchod, jestliže dosáhla věku 55 let nebo důchodového věku, je-li důchodový věk nižší.
24. Podle § 50 odst. 2 písm. e) zákona o důchodovém pojištění (ve znění účinném od 1. 1. 2010) [p]o uplynutí doby uvedené v odstavci 1 má vdova nárok na vdovský důchod, jestliže dosáhla alespoň věku o 4 roky nižšího, než činí důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození nebo důchodového věku, je-li důchodový věk nižší.
25. Podle § 50 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění [n]árok na vdovský důchod vznikne znovu, jestliže se splní některá z podmínek uvedených v odstavci 2 do 5 roků po zániku dřívějšího nároku na vdovský důchod.
26. Podle přechodného ustanovení čl. II bodu 7 zákona č. 306/2008 Sb. [v]znikl-li nárok na vdovský nebo vdovecký důchod před 1. lednem 2010, zůstává nárok na tento důchod zachován po 31. prosinci 2009, pokud vdova dosáhla před 1. lednem 2010 věku 55 let nebo důchodového věku, je-li důchodový věk nižší, a vdovec dosáhl před 1. lednem 2010 věku 58 let nebo důchodového věku, je-li důchodový věk nižší. Došlo-li k zániku nároku na vdovský nebo vdovecký důchod před 1. lednem 2010 nebo po 31. prosinci 2009, ale jde o důchody, které byly přiznány před 1. lednem 2010, vznikne nárok na vdovský nebo vdovecký důchod po 31. prosinci 2009 znovu za podmínek stanovených zákonem o důchodovém pojištění, ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
27. Žalobkyně vnesla proti napadenému rozhodnutí v zásadě jedinou námitku. Má za to, že došlo k obnovení nároku na vdovský důchod, a to postupně nejprve z důvodu péče o nezaopatřené dítě, a posléze zároveň dosažením věku jejich 55 let, což předpokládala právní úprava platná a účinná do 31. 12. 2009 a podle žalobkyně jí byl tento nárok zachován na základě citovaného přechodného ustanovení v čl. II bodu 7 zákona č. 306/2008 Sb. Žalovaná má naopak za to, že nárok na vdovský důchod zanikl, a poté vznikl znovu započítáním magisterského studia jejího syna.

28. Je tedy třeba především odpovědět na otázku, jde-li o *pokračující* nárok, vzniklý před 1. 1. 2010, nebo *nový* nárok na vdovský důchod, který vznikl žalobkyni po tomto datu znovu. Ze správního spisu plyne, že žalobkyni původně vznikl nárok na vdovský důchod v souvislosti s úmrtím jejího manžela v roce 2005. Po uplynutí základní podpůrní doby jednoho roku nárok na něj trval však dál, jelikož pečovala o syna vzešlého z tohoto svazku, který byl nezaopatřeným dítětem ve smyslu § 20 zákona o důchodovém pojištění. Její syn posléze zahájil studium na vysoké škole.
29. Důležitým momentem z hlediska pokračování nároku na vdovský důchod z titulu péče o nezaopatřené dítě je v projednávaném případě úspěšné zakončení bakalářského studia syna žalobkyně. Právě ukončením přípravy na budoucí povolání osoba přestává být nezaopatřeným dítětem ve smyslu § 20 odst. 4 písm. a) zákona o důchodovém pojištění ve spojení s § 21 odst. 1 písm. a) téhož předpisu.
30. Pro případ, kdy je studium v témže oboru rozděleno mezi bakalářský a magisterský stupeň, stanovil zákonodárce v § 23 odst. 2 písm. c) ochrannou lhůtu, kdy se za přípravu na budoucí povolání považuje i doba, kdy nezaopatřené dítě sice formálně studentem vysoké školy není, ale lze očekávat, že se jím v krátké době znovu stane, typicky po dokončení bakalářského programu a před započítáním toho magisterského. Pokud nezaopatřené dítě studium úspěšně zakončí a nejpozději do tří měsíců následujících po měsíci od ukončení tohoto stupně vzdělávání zahájí bezprostředně navazující studium, zůstane bez přerušení i v této proluce a po zahájení navazujícího studia nezaopatřeným dítětem ve smyslu zákona o důchodovém pojištění.
31. To se však v projednávaném případě nestalo. Jak již bylo uvedeno, syn žalobkyně zakončil bakalářské studium dne 14. 3. 2023 úspěšným složením poslední části státní závěrečné zkoušky. Ve smyslu § 23 odst. 2 písm. c) zákona o důchodovém pojištění tak byl pro účely vdovského důchodu žalobkyně považován za nezaopatřené dítě kromě března ještě po tři následující měsíce, tedy do 30. 6. 2023. Navazující magisterské studium však zahájil až 18. 7. 2023. Syn žalobkyně se tak sice opět stal nezaopatřeným dítětem, avšak doba, v níž byl považován za nezaopatřené dítě z hlediska původního nároku na vdovský důchod žalobkyně již byla tím přetržena a tím zanikl i původní nárok na vdovský důchod.
32. Znamená to tedy, že syn žalobkyně, byť relativně krátce, po dobu osmnácti dní, nebyl nezaopatřeným dítětem, jelikož se v dané době nepřipravoval na budoucí povolání podle § 21 odst. 1 písm. a) zákona o důchodovém pojištění, a zároveň již uplynulo výše uvedené tříměsíční překlenovací období podle § 23 odst. 2 písm. c) téhož předpisu. Pro žalobkyni má tato právní skutečnost ten důsledek, že došlo k *zániku* jejího práva na vdovský důchod, byť dočasně a krátce. To reflektovala i žalovaná, když jí jej rozhodnutím ze dne 3. 5. 2023 odňala. Po započítání synova magisterského studia jí nárok na uvedenou dávku opět vznikl., nejde však již o *pokračování* nároku na důchod vzniklý v roce 2005 (a tedy před 1. 1. 2010), nýbrž o nárok nový, vzniklý na základě § 50 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění. Z tohoto důvodu pak již není pro věc žalobkyně právně relevantní, že v [měsíc] 202X dosáhla původně stanoveného důchodového věku 55 let.
33. Skutkově téměř totožnou situaci řešil i NSS v rozsudku ze dne 20. 9. 2017, čj. 10 Ads 313/2016-36, kdy k řešené otázce uvedl, že „[z]ákladní roční nárok na vdovský důchod plynule přechází do dalšího pobírání důchodu, je-li dána některá z okolností popsanych v § 50 odst. 2 (zde tomu tak bylo, a tento nárok trval do srpna 2010). Pokud však tato okolnost odpadne (jako zde v srpnu 2010), nárok zaniká; při opětovném vzniku (zde v prosinci 2010) se podmínky nároku

řídí ve smyslu vykládaného přechodného ustanovení právní úpravou účinnou v době vzniku nároku (zde úpravou z roku 2009). Ovšem při dalším vzniku nároku je již sepětí s úpravou z roku 2009 přetrženo, protože tento další nárok se vztahuje k nároku bezprostředně předcházejícímu (prosinec 2010), nikoli k nároku původnímu (leden 2009), založenému smrtí manžela.“ (podtržení doplnil zdejší soud).

34. Citovaný rozsudek NSS se věnuje otázce přechodného ustanovení jiného zákona. To však bylo konstruováno shodně v tom, že se nárok na dávku zachovává tehdy, jestliže vznikl před určitým rozhodným datem. V situaci popsané v citovaném judikátu došlo, na rozdíl od projednávaného případu, k vícenásobnému zániku a opětovnému vzniku nároku na uvedenou dávku. Pro nyní projednávanou věc je však podstatné, že pokud nárok na důchod zanikne, jde v případě splnění podmínek podle § 50 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění (což je i tento případ) o nárok nový, nikoliv obnovený původní, i když byl založen původně úmrtím manžela.
35. V poslední době řešil obdobný případ týkající se vdovského důchodu Krajský soud v Praze, který v rozsudku ze dne 13. 5. 2025, čj. 46 Ad 3/2025-29, zcela vycházel z výše citované judikatury a uvedl, že „[j]e při dalším vzniku nového nároku již sepětí s původní právní úpravou účinnou do 31. 12. 2009 přetrženo. Na případný v pořadí již třetí a jakýkoliv pozdější vznik nároku na vdovský důchod se tak uplatní pozdější právní úprava a s ní případně související přechodná ustanovení, nikoli původní právní úprava účinná před 1. 1. 2010 upravující prvotní vznik nároku na vdovský důchod.“
36. Je tedy zřejmé, že závěry vyjádřené v citovaném rozsudku NSS lze aplikovat i na nyní projednávaný případ. Soudu nezbyvá než zopakovat, že nárok žalobkyně na vdovský důchod, vzniklý v roce 2005 v důsledku úmrtí jejího manžela, zanikl v červnu 2023, neboť její syn, jehož nezaopatřenost byla rozhodující pro trvání nároku na dávku po konci podpůrčí doby podle § 50 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, tento status od 1. 7. 2023 ztratil. Po zahájení navazujícího studia se jím však opět stal, nicméně v tomto případě již nejde o totožný nárok, ale o jeho obnovu podle § 50 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění. Nárok by mohl být teoreticky při zachování ostatních podmínek zachován v situaci, kdy by žalobkyně dosáhla věku 55 let před tím, než její syn ukončil bakalářské studium. Poté by její nárok pokračoval právě z titulu dosažení určitého věku. Tomu však skutkové okolnosti této věci nesvědčí.
37. Původní nárok na vdovský důchod zanikl dne 14. 3. 2023 a nový nárok vznikl podle § 50 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění znovu od 18. 7. 2023, neboť do pěti let od zániku původního nároku byla opět splněna podmínka péče o nezaopatřené dítě podle § 50 odst. 2 téhož předpisu, aby o [počet] roky později, tedy od X opět zanikl tím, že syn žalobkyně dovršil maximálního věku nezaopatřeného dítěte. Postupu žalované i správního orgánu I. stupně tak s ohledem na citovaná ustanovení zákona o důchodovém pojištění nelze vytýkat, pokud žalobkyni vdovský důchod v souvislosti s koncem nezaopatřenosti syna z důvodu dosažení jeho 26 let dne Y. Y. 202Y odňaly, neboť nebyly splněny podmínky pro to, aby původní nárok pokračoval i po dosažení tohoto věku synem žalobkyně. Námitky žalobkyně jsou proto nedůvodné.
38. Nad rámec nezbytně nutného pak soud uvádí, že žalobkyně má v souladu s výše cit. § 50 odst. 4 ve spojení s § 50 odst. 2 písm. e), § 32 odst. 2 a přílohy 1 zákona o důchodovém pojištění naději, že jí nárok na vdovský důchod opět vznikne dosažením věku 61 let a 3 měsíců

(X), neboť by se tak stalo v období 5 let od zániku dřívějšího nároku (tj. do YX), který byl předmětem její žaloby.

VI. Závěr a náklady řízení

39. Soud v daném případě neshledal nezákonnost napadeného rozhodnutí žalované, ani jejího postupu, které vydání napadeného rozhodnutí předcházelo, které by mělo vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí, a proto žalobu jako nedůvodnou zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
40. Výroky o náhradě nákladů řízení jsou odůvodněny dle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož náhrada nákladů řízení přísluší tomu, kdo měl ve věci úspěch. Žalobkyně ve věci úspěch neměla, proto nemá nárok na náhradu nákladů řízení, žalované žádné náklady řízení nad rámec její běžné úřední činnosti nevznikly, proto ji soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. Jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 17. prosince 2025

Mgr. Darina Michorová
samosoudkyně